

מדה בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הרה"ג ר' יחזקאל שרגא
בן ר' צבי יעקב צוויבל זצוק"ל
הערוך והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 300 פרשת נצבים תשפ"ה

זבחים ז-יג

קודש ושינוי בעלים כנ"ל וממה שכתוב זבח פסח הוא לומדים לעכב בשינוי קודש ושינוי בעלים, ולומדים שאר עבודות ממה שהתורה גלתה את הפסול בשחיטה, ורב אשי סובר שלא לומדים ממה שהתורה גלתה באחד אלא יש ללמוד מהפסוק זאת התורה לעולה ולמנחה, וכתוב ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם זה בכור מעשר ופסח והתורה הקישה פסח לשלמים וכמו שבשלמים אין חילוק לכתחילה בין שינוי קודש לשינוי בעלים ובכל העבודות כך בפסח לא מחלקים ובכל העבודות שינוי קודש ובעלים מעכב, ומה שכתוב הוא בא ללמד כמו ששינוי שבפסח כתוב הוא שמעכב בשחיטה אך באשם נאמר הוא רק לאחר הקטרת אימורים והרי אף אם לא הוקטרו אימורים כשר.

פסול שלא לשמה בחטאת לומדים מהפסוק ושחט אותה לחטאת שהשחיטה תהיה לשם חטאת

דף ח וקבלה לומדים מהפסוק ולקח הכהן מדם החטאת שהקבלה תהיה לשם חטאת וזריקה לומדים מהפסוק וכפר עליו הכהן מחטאתו לשם הכפרה תהיה לשם חטאת, ושינוי בעלים לומדים מהפסוק וכפר עליו ולא על חבירו, ולעכב לומדים כמו שלמד רב הונא בר רב יהושע מהפסוק חטאת חטאתו שמעכב בשינוי בעלים, ולמדנו עיכוב בשינוי בעלים רק בזריקה ובשינוי קודש לא למדנו עיכוב ולומדים עיכוב בשינוי קודש בכל עבודות ובשינוי בעלים בשאר עבודות כדברי רב יונה, שכתוב בחטאת נזיר והקריב הכהן לפני ה' ועשה את חטאתו ואת עולתו שכל עשיותיו יהיו לשם חטאת, ושינוי בעלים לומדים כדברי רב הונא בר רב יהושע מחטאת חטאתו, ורבינא מקשה א"כ מה נדרוש מעולת עולתו, ואמנם רבינא יכל להקשות ממנחת מנחתו נסך ונסכו אלא שממש לומדים שמנחתם ונסכיהם אפילו בלילה ואפילו למחר, ועוד קשה איך ניתן ללמוד מחטאת נזיר יש לפרוך שבחטאת נזיר יש דמים נוספים, וחטאת נזיר אי אפשר ללמוד מחטאת חלב שהרי היא מכפרת על כרת, אלא אומר רבא שלומדים מהפסוק בחטאת מצורע ועשה הכהן את החטאת שכל עשיותיו יהיו לשם חטאת, ושינוי קודש יש ללמוד מהפסוק וכפר על המיטה דוקא מיטהר זה ולא על חבירו, אך קשה שאין ללמוד מחטאת מצורע שניתן לפרוך שיש עמה דמים אחרים וחטאת מצורע לא נלמד מחטאת חלב שהיא מכפרת על כרת, ואין לומר שנלמד אחד משנים ולא נכתוב בחטאת חלב ונלמד ממצורע ונזיר שהרי יש לפרוך שיש בשניהם דמים אחרים, ואם לא נכתוב בנייר לא נלמד מחטאת חלב ומצורע שיש לפרוך שאין בהם שאלה ואם לא נכתוב במצורע לא נלמד מחלב ונזיר שיש לפרוך שאינם באים בדלות, אלא יש לומר שלומדים מהפסוק זאת התורה לעולה ולמנחה לחטאת לאשם ולשלמים שכולם הוקשו לשלמים שאין בהם חילוק בין שינוי קודש לשינוי בעלים בכל עבודות למצוה כך בחטאת לא נחלק בין שינוי קודש לשינוי בעלים בכל עבודות למצוה, ולעכב לומדים מהפסוקים דלעיל, ומצאנו דוקא בחטאת חלב שנאמר בה לחטאת עמוד ב אך לא מצאנו בחטאת ע"ז ושמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו שלא כתוב לחטאת, אך י"ל שע"ז לומדים מחטאת חלב שהיא כרת כמותה ואת השאר לומדים במה הצד.

שנו בברייתא שפסח בזמנו כשר לשמו ושלא לשמו פסול ובשאר השנה לשמו פסול ושלא לשמו כשר, ואביו של שמואל למד את זה מהפסוק ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים שדבר שבא מהצאן יהיה לזבח שלמים, אך קשה שנאמר שכשר רק לשם שלמים ולא לשם דבר אחר ורב אילא אמר בשם ר' יוחנן שלומדים מהמילה לזבח לזבח כל זבח, ואין לומר שכל מה ששוחט זה יהיה כמותה שזה מובן רק אם היה כתוב לזבח שלמים וזבח אך שכתוב לזבח שלמים זה מלמד שלשם כל מה שהוא שוחט זה יהיה לשלמים, אך קשה שנלמד בכלל ופרט שאין בכלל אלא מה שבפרט רק שלמים ולא זבח אחר, יש לומר שלה' זה כלל נוסף, ור' יעקב מנהר פקוד מקשה שהכלל השני לא דומה לראשון שהראשון מרבה רק זבחים והכלל השני מרבה כל מה שלה' ואפילו עופות ומנחות, ויש לומר שהתנא שאצל ר' ישמעאל לומד גם כן כלל ופרט וכלל, ויש לדון כעין הפרט שהוא שלא לשמו וכשר כך כל מה שהוא שלא לשמו

דף ז לדעת ר"ש תמידים שהציבור לא צריך להם לא נפדים תמידים, ולחכמים הם נפדים כשהם תמידים, והגמ' מביאה ראיה נוספת שלגבי שעירי עצרת לא מדובר לגבי טומאה שקרתה בין הפרשה של אחד לשני, שר' ירמיה שאל את ר' זירא לגבי שעירי עצרת שקבל דמם בב' כוסות מדוע לזרוק את דמו של השני, ור' זירא אמר לו שזה מועיל לטומאה שקרתה אחר זריקת הראשון, ומשמע שלא היה ספק על עשה של לאחר הפרשה, ויש לומר שר' ירמיה הסתפק גם על הפרשה וגם על זריקה ועל הצד שמכפר על אחר הפרשה יש להסתפק לגבי אחר זריקה.

לדעת רבה אם שחט תודה לשם תודת חבירו היא כשירה שהעיקר שהתודה תיקרב לשם תודה ולרב חסדא היא פסולה שצריך לשחוט לשם תודת עצמו, ורבה הוכיח ממה ששינוי בברייתא על הפסוק ובשר זבח תודת שלמיו ביום הקריבו את זבחו, ואבא חנין אמר בשם ר"א שלומדים מזה שאם שחט תודה לשם שלמים היא כשירה ואם שחט שלמים לשם תודה פסול, והחילוק הוא שתודה נקראת שלמים ושלמים לא נקראים תודה, ויש לדייק שרק בשחט שלמים לשם תודה פסול אך בתודה לשם תודה כשר ומשמע אף תודתו של חבירו, אך יש לדחות שמדובר ששחט לשם תודה שלו, אך לפ"ז אם נאמר שלשם חבירו פסול מדוע חילק ר"א בין שלמים לתודה הרי יש חילוק אף בתודה שאם שחט לשם תודת חבירו פסול וק"ו אם שחט שלמים לשם תודה, ויש לומר שהחידוש הוא שאף אם שחט שלמים לשם תודה שלו פסול שלא נאמר שכמו שתודה נקראת שלמים כך שלמים יקראו תודה והם יהיו כשרים, קמ"ל שפסול.

רב אומר שאם שחט חטאת לשם חטאת כשרה ואם שחט לשם עולה פסול, שכתוב ושחט אותה לחטאת והרי נשחטה לשם חטאת אך לשם עולה פסולה, עוד אמר רב שאם שחט חטאת לשם המחוייב חטאת פסול ואם שחט לשם המחוייב עולה כשר, והפסול שלא לשם בעלים נלמד מהפסוק וכפר עליו ולא על חבירו והיינו מי שמחוייב כפרה כמותו.

רבא אומר שמי ששחט חטאת לשם מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין אדם בישראל שאינו מחוייב עשה, עוד אמר רבא שחטאת מכפרת על חייבי עשה ק"ו שאם היא מכפרת על חייבי כריתות ק"ו שתכפר על עשה, ויש לדייק שחייב עשה זה נקרא בת מינה, וקשה שלעיל אמר רב שאם שחט חטאת על המחוייב חטאת פסול ואם שחט על המחוייב עולה כשר עמוד ב ויש לומר שהחטאת מכפרת על עשה רק כפרה צפה ולא כפרה קבועה, ולכן זה לא נקרא מינה. **רבא אמר** שאם שחט עולה שלא לשמו אסור לזרוק את דמה שלא לשמה ולומדים מפסוק או מסברא כדלעיל

עוד אמר רבא שאם שחט עולה שבאה לאחר מיתה בשינוי קודש פסולה אך אם שחט בשינוי בעלים כשירה שלא שייך פסול בעלים לאחר מותם, ורב פנחס בר רב אמי סובר שיש פסול בעלים לאחר מיתה, ורב אשי שאל אותו האם אתה אומר בדוקא ויצטרכו להביא עבורם קרבן אחר או שיביא כדי לכפר על מצוות עשה נוספות, אמר רב פנחס שהוא אמר בדוקא.

רבא אומר שעולה היא דורון ויש לדרקדק שאם לא עשה תשובה זה זבח רשעים תועבה ואם יש תשובה שינוי שאם עבר על עשה ועשה תשובה לא זו משם עד שמוחלים לו, אלא ודאי היא דורון ולא באה לכפר, וכן שינוי בברייתא שר"ש אמר חטאת למה באה ולכאורה ודאי היא באה לכפר אלא השאלה היא למה היא באה לפני עולה אלא זה משל לפרקליט ששכנס הרצות ואחריו נכנס דורון.

פסול שלא לשמו בפסח לומדים מהפסוק שמור את חודש האביב ועשית פסח שכל עשיותיו יהיו לשם פסח ולמדו מזה שינוי קודש, ושינוי בעלים למדו מהפסוק ואמרתם זבח פסח שהזביחה תהיה לשם פסח ואם למדנו כבר שינוי קודש למדו מזה פסול שינוי בעלים ולמדנו לכתחילה, ולעכב לומדים מהפסוק וזבחת פסח לה' אלוקיך, ורב ספרא מקשה שמהפסוק וזבחת לומדים כדברי ר"י בשם רבה בר אבוב שמותר פסח בא שלמים שכתוב וזבחת פסח צאן ובקר והרי פסח בא רק מצאן אלא מלמד שמותר פסח בא לדבר שבא מצאן ובקר והיינו שלמים, ורב ספרא למד פסול שינוי

זה כשר, ואין לומר כעין הפרט רק מה שבא בנדר ונדבה וא"כ רק לשם עולה ושלמים כשר ולא לשם חטאת ואשם, יש לומר שלזבח הוא ריבוי ואין לומר שלשם כל מה שהוא שוחט זה יהיה כמותו

דף ט אמר ר' אבין שדוחים קדשים שנאכלים לקדשים הנאכלים ולא לקדשים שאינם נאכלים, ואמנם גם חטאת ואשם נאכלים לכהנים, אך עדיף לדחות פסח שנאכל לכל אדם לשלמים שנאכל לכל אדם ולא לחטאת ואשם שנאכל רק לכהנים, ור' יוסי בן ר' אבין אמר שעדיף לדחות פסח שהוא קדשים קלים לשלמים שהם קדשים קלים ולא לחטאת ואשם שהם קדשי קדשים, ורב יצחק בר' סברין מקשה שנאמר שבשחט פסח לשם מעשר יעשה כמעשר ולא יצטרך נסכים וילקה עליו **בלא ימכר ולא יגאל**, ויש לומר שכתוב במעשר העשירי יהיה קדש לה' זה מעשר ולא אחר, אך קשה שבשחט לשם בכור יעשה בכור ולא יביא עמו נסכים וינתן רק לכהנים, ויש לומר שלומדים בכור גזירה שוה **עברה עברה** ממעשר שאחר לא נעשה בכור, וקשה שבשחטו לשם תמורה יעשה כתמורה וילקה עליו מדין תמורה או מדין לא ימכר ולא יגאל, ומר זוטרא בר ר"נ מבאר שנאמר והיה הוא ותמורתו זה תמורה ואחר לא נעשה תמורה, אך קשה שנאמר שבשחטו לשם תודה יעשה כתודה ויבא עם לחם, ויש לומר שלא יתכן שהפסח עצמו אינו צריך לחם ומותרו יהיה טעון לחם, אך דחיה זו ניתן לומר גם לגבי נסכים שפסח עצמו בא ללא נסכים וגם מותרו לא יבא עם נסכים, ויש לומר שהתשובה היא שלא יתכן שמותר תודה עצמה לא באה עם לחם ומותר שבא לה מבחוץ יהיה טעון לחם, רב יימר בר רב הילל מקשה מנין שהפסוק הנ"ל מדבר במותר פסח אולי זה מדובר במותר אשם, ומבאר רבא שכתוב **ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים** ושלמים זה דבר ששוה בכל הצאן ואילו אשם הוא רק באיל, ור' אבין בר חייא או רב אבין בר כהנא מקשה שבכל מקום לומדים **ממן** למעט ואילו במותר פסח מן מרבה מבאר ר' מני שגם כאן ממעטים ממן שלא בא בן ב' שנים ולא בא נקיבה, ורב חנא מבגדד מקשה איך יתכן שפסוק זה מדבר במותר פסח הרי כתוב בפרשה **אם כשב אם עז** וזה מדובר בשלמים שהרי פסח ודאי בא רק מהצאן, ויש לומר שהפסוק בא לרבות שהאליה נקטרת בפסח **ומאם כשב** מרבים פסח שעברה שנתו ושלמים שבאים מחמת פסח שהם טעונים סמיכה נסכים ותנופת חזה ושוק ככל שלמים, וכתוב **ואם עז** למעט שעז לא טעונה אליה, אך לכאורה כבר למד אבוה דשמואל מהפסוק **אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים** שכל הבא מהצאן יהיה לזבח שלמים או כדברי ר"נ בשם רבה בר אבוה שלומדים מהפסוק **וזבחת פסח לה' אלוקיך צאן ובקר** והרי פסח בא רק מכבשים או עזים אלא שמותר פסח משתנה לדבר שבא מצאן ובקר והיינו שלמים, וצריך את ג' הפסוקים **עמוד ב** אחד לעברה זמנו ושנתו, ואחד לעבר זמנו ולא שנתו, ואחד ללא עבר זמנו ושנתו, שאם היה כתוב פסוק אחד היינו מעמידים אותו לעברה זמנו ושנתו שנדחה לגמרי מפסח, אך אם רק עבר זמנו יקרב לשם פסח שני ואם היה כתוב רק שני פסוקים היינו אומרים שבלא עבר זמנו ולא שנתו שהוא ראוי לפסח ראשון לא יקרב לשם שלמים, קמ"ל שהוא קרב לשלמים.

זה כשר, ואין לומר כעין הפרט רק מה שבא בנדר ונדבה וא"כ רק לשם עולה ושלמים כשר ולא לשם חטאת ואשם, יש לומר שלזבח הוא ריבוי ואין לומר שלשם כל מה שהוא שוחט זה יהיה כמותו

דף ט אמר ר' אבין שדוחים קדשים שנאכלים לקדשים הנאכלים ולא לקדשים שאינם נאכלים, ואמנם גם חטאת ואשם נאכלים לכהנים, אך עדיף לדחות פסח שנאכל לכל אדם לשלמים שנאכל לכל אדם ולא לחטאת ואשם שנאכל רק לכהנים, ור' יוסי בן ר' אבין אמר שעדיף לדחות פסח שהוא קדשים קלים לשלמים שהם קדשים קלים ולא לחטאת ואשם שהם קדשי קדשים, ורב יצחק בר' סברין מקשה שנאמר שבשחט פסח לשם מעשר יעשה כמעשר ולא יצטרך נסכים וילקה עליו **בלא ימכר ולא יגאל**, ויש לומר שכתוב במעשר העשירי יהיה קדש לה' זה מעשר ולא אחר, אך קשה שבשחט לשם בכור יעשה בכור ולא יביא עמו נסכים וינתן רק לכהנים, ויש לומר שלומדים בכור גזירה שוה **עברה עברה** ממעשר שאחר לא נעשה בכור, וקשה שבשחטו לשם תמורה יעשה כתמורה וילקה עליו מדין תמורה או מדין לא ימכר ולא יגאל, ומר זוטרא בר ר"נ מבאר שנאמר והיה הוא ותמורתו זה תמורה ואחר לא נעשה תמורה, אך קשה שנאמר שבשחטו לשם תודה יעשה כתודה ויבא עם לחם, ויש לומר שלא יתכן שהפסח עצמו אינו צריך לחם ומותרו יהיה טעון לחם, אך דחיה זו ניתן לומר גם לגבי נסכים שפסח עצמו בא ללא נסכים וגם מותרו לא יבא עם נסכים, ויש לומר שהתשובה היא שלא יתכן שמותר תודה עצמה לא באה עם לחם ומותר שבא לה מבחוץ יהיה טעון לחם, רב יימר בר רב הילל מקשה מנין שהפסוק הנ"ל מדבר במותר פסח אולי זה מדובר במותר אשם, ומבאר רבא שכתוב **ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים** ושלמים זה דבר ששוה בכל הצאן ואילו אשם הוא רק באיל, ור' אבין בר חייא או רב אבין בר כהנא מקשה שבכל מקום לומדים **ממן** למעט ואילו במותר פסח מן מרבה מבאר ר' מני שגם כאן ממעטים ממן שלא בא בן ב' שנים ולא בא נקיבה, ורב חנא מבגדד מקשה איך יתכן שפסוק זה מדבר במותר פסח הרי כתוב בפרשה **אם כשב אם עז** וזה מדובר בשלמים שהרי פסח ודאי בא רק מהצאן, ויש לומר שהפסוק בא לרבות שהאליה נקטרת בפסח **ומאם כשב** מרבים פסח שעברה שנתו ושלמים שבאים מחמת פסח שהם טעונים סמיכה נסכים ותנופת חזה ושוק ככל שלמים, וכתוב **ואם עז** למעט שעז לא טעונה אליה, אך לכאורה כבר למד אבוה דשמואל מהפסוק **אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים** שכל הבא מהצאן יהיה לזבח שלמים או כדברי ר"נ בשם רבה בר אבוה שלומדים מהפסוק **וזבחת פסח לה' אלוקיך צאן ובקר** והרי פסח בא רק מכבשים או עזים אלא שמותר פסח משתנה לדבר שבא מצאן ובקר והיינו שלמים, וצריך את ג' הפסוקים **עמוד ב** אחד לעברה זמנו ושנתו, ואחד לעבר זמנו ולא שנתו, ואחד ללא עבר זמנו ושנתו, שאם היה כתוב פסוק אחד היינו מעמידים אותו לעברה זמנו ושנתו שנדחה לגמרי מפסח, אך אם רק עבר זמנו יקרב לשם פסח שני ואם היה כתוב רק שני פסוקים היינו אומרים שבלא עבר זמנו ולא שנתו שהוא ראוי לפסח ראשון לא יקרב לשם שלמים, קמ"ל שהוא קרב לשלמים.

רב אמר בשם מבוג שאם שחט חטאת לשם חטאת נחשון היא כשירה שכתוב **זאת תורת החטאת** תורה אחת לכל החטאות, כשרבא אמר שמועה זו הקשה לו רב משרשיא מהברייתא שר"ש אמר שכל המנחות שנקמצו שלא לשמם כשירות ועלו לבעלים שם חובה שהמנחות לא דומות לזבחים שהרי מי שקמץ מחבת לשם מרחשת מעשיה מוכיחים עליה שהיא מחבת וכן חריבה לשם כלולה מעשיה מוכיחים שהיא חריבה, אך בזבחים יש שחיטה אחת לכולם וכן קבלה וזריקה ומשמע רק מפני שמעשיה מוכיחים ואם מעשיה לא הוכיחו היה פסול גם במנחה, ולכאורה נלמד מהפסוק **זאת תורת המנחה** שיש תורה אחת לכל המנחות, אלא יש לבאר שרב אמר בשם מבוג שאם שחט חטאת על מנת שנחשון יתכפר בה אין בה פסול שינוי בעלים שהרי אין כפרה למתים, ומבוג לא אמר סתם מת כי הוא רצה לרמוז שרק במת אך בחי כמו נחשון היא פסולה, ולכאורה הכוונה לחטאת נזיר ומצורע אך קשה שהן עולות, אלא יש לבאר שרב אמר בשם מבוג שאם שחט חטאת על המחוייב חטאת נחשון היא כשירה כי חטאת נחשון היא כעולה, ויש אומרים שרב אמר בשם מבוג שאם שחט חטאת לשם חטאת נחשון היא פסולה כי היא כעולה, ומה שהוא לא אמר חטאת נזיר ומצורע כי הוא רצה לומר עיקר חטאת.

רב אמר שאם שחט חטאת דם לשם חטאת חלב או חטאת ע"ז היא כשירה אך אם שחט לשם חטאת נזיר או מצורע היא פסולה כי הם

במה שהקשה ר' יהושע שחטאת דמה למעלה יש לדקדק מדוע ר"א לא אמר שגם אשם דמו למעלה, אמר רב אשי שלא לומדים אשם מחטאת שיש ללמוד ק"ו מעולה שהיא כליל ודמה למטה ק"ו אשם שאינו כליל, ואין לפרוך שעולה לא מכפרת שיש להוכיח מחטאת העוף שמכפרת ודמה למטה, אך ניתן לפרוך שעוף אינו מין זבח, ויש להוכיח מעולה ונלמד משניהם במה הצד שהם קדשי קדשים ודמם למטה, והקשה רבא מפרזקאי שיש לפרוך על הצד השהו שבהם שאין להם קצבה בדמיהם ואילו באשם יש קצבה שתי שקלים, אלא יש לומר שר"א למד מהפסוק שנאמר **בחטאת הכהן המחטא אותה שרק אותה דמה למעלה ולא אחר למעלה**, ואין לומר שנלמד מאותה שרק חטאת פסולה שלא לשמה ושאר זבחים כשרים שלא לשמן שלגבי שלא לשמה אותה לא יכול להיות בדוקא שהרי גם בפסח יש פסול שלא לשמה, אך קשה א"כ גם לגבי דמיו למעלה אותה אינו בדוקא שהרי יש עולת עוף שדמה למעלה, אך יש לומר שבזביחה עצמה אין שיוור, ועוד יש לבאר שזה כדעת ר"א בן ר"ש שמקום עולת העוף אינו כמקום הזאת דם חטאת ששנינו שדמים התחתונים ניתנים מתחת לחוט הסיקרא ודמים העליונים ניתנים מעל חוט הסיקרא ור"א בן ר"ש אומר שזה נאמר רק על עולת העוף אך חטאת בהמה הזאתה רק בחודה של קרן.

שנינו לקמן שר"ע פסל בכל דם שבא לכפר שנכנס בפנים, ולחכמים רק חטאת ולר"א סובר גם אשם שכתוב **כחטאת כאשם** ורבא מבאר בדעת חכמים שאין לומר שדם אשם שנכנס לפנים פסול.

דף יא שיש ללמוד ק"ו מעולה שהיא כליל ודמה שנכנס לפנים לא נפסל, אך יש לפרוך שעולה לא מכפרת ויש להוכיח ממנחת חוטא, ורבא לא אמר שחטאת העוף תוכיח שר' אבין הסתפק בה ואם נפרוך שחטאת עוף אינה מין זבח יש להוכיח מעולה והדין חוזר ויש ללמוד מעולה וחטאת עוף במה הצד שהם קדשי קדשים ודמם שנכנס לפנים כשר ויש ללמוד אשם משניהם, ורבא מברניש מקשה שנפרוך על מה הצד שאין להם קצבה ואילו באשם יש קצבה, אלא יש לבאר בדעת חכמים שכתוב **דמה ולא דמה של אחר** ור"א סבר שמדמה ממעטים בשרה שנכנס וחכמים למדו מהיתור של דם דמה ור"א לא למד שדם דמה זה יתור.

לדעת חכמים מובן שהתורה הקישה מנחה לחטאת ולאשם כמו ששנינו שר"ש אמר על הפסוק **קדש קדשים היא כחטאת וכאשם** ומנחת חוטא היא כחטאת שאם קמץ קמץ איתה שלא לשמה פסולה ומנחת נדבה היא כאשם שאם קמץ קמץ איתה שלא לשמה כשר, ולר"א יש לבאר כמו ששנינו לקמן שאם לא קידש את הקומץ בכלי פסול ור"ש מכשיר, וביאר רב יהודה בר רב חייא שהוא למד מהפסוק **קדש קדשים היא כחטאת וכאשם** שאם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת ואם בא לעובדה בכלי יכול גם בשמאל כאשם, ויש להקשות איך ר"ש למד שני דברים מההיקש ויש לומר שעיקר הפסוק נדרש כדברי רב יהודה בר ר' חייא ופסול שלא לשמה לומדים ממה שכתוב **היא כמו לגבי חטאת**, ולרבנן מה שהתורה הקישה אשם לחטאת ללמד שכמו שחטאת טעונה סמיכה כך אשם טעון סמיכה.

יוסף בן חוני סובר שכל הנשחטים לשם חטא ופסח פסולים, ור' יוחנן אומר שגם ר"א סובר שהנשחטים לשם חטאת ופסח פסולים ורבה אומר שהם נחלקו באחרים שנשחטו לשם חטאת ששנינו שפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו והשוחט אחרים לשם פסח בזמנו לר"א פסול ור' יהושע מכשיר, ואמר ר' יהושע שאם בשאר השנה שאינו כשר לשמו אחרים כשרים לשמו בזמנו שהוא כשר לשמו ודאי שאחרים יוכשרו לשמו ור"א אומר שיש לומר להיפך שאם בשאר השנה שאינו כשר לשמו הוא כשר לשם אחרים ובזמנו שהוא כשר לשמו ודאי יוכשר לשם אחרים ונכשיר פסח בזמנו לשם אחרים, וניתן גם לומר שבשאר השנה אחרים כשרים לשמו כי הוא כשר לשם אחרים, אמר ר' יהושע א"כ הורע כח פסח שאחרים פסולים בזמנו לשמו וניתן כח לשלמים ובתורה מצאנו שחמור יותר פסח משלמים, ור"א רצה לדון מדין אחר שמצאנו שמותר פסח בא שלמים ולא מצאנו שמותר שלמים בא לפסח ואם פסח שמוותרו שלמים שחטו בזמנו לשם שלמים פסול שלמים שמוותרם לא בא לפסח ודאי פסול אם שחטם לשם פסח בזמנו, **עמוד ב** ור' יהושע אמר שמצאנו שמותר חטאת בא לעולה ומותר עולה לא בא לחטאת ואם חטאת שמוותר עולה אם שחטה שלא לשמה פסול א"כ עולה שמוותרת לא בא לחטאת ודאי בשחטה לשם חטאת

פסולה, ור"א דחה שחטאת כשירה לשמה בכל השנה ואילו פסח פסול לשמו בשאר השנה, והוא כשר לשמו רק בזמנו וא"כ דין הוא שנפסול בזמנו כששחט אחרים לשמו. **שמעון אחי עזריה** למד שהנשחט לשם הגבוה ממנו כשר ולשם הנמוך ממנו פסול, רב אשי שנה בשם ר' יוחנן ורב אחא בר רבא שנה בשם ר' ינאי **שמעון אחי עזריה** למד מהפסוק **ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה'** במורם מהם לא מתחללים אך בנמוך מהם הם מתחללים, אך קשה ששמואל למד מפסוק זה שטבל במיתה, שכתוב **את אשר ירימו** שמדובר בעתידים לתרום, ויש לומר שלדברי שמואל מספיק לכתוב אשר הורמו וכתוב **אשר ירימו** ללמוד את דברי שמעון אחי עזריה.

זירא מסתפק בדעתו של שמעון האם לשם הגבוה מהם כשרים ולא מרצים והוא חלק רק על עולה או שהם כשרים ומרצים והוא חלק גם בחטאת, אביי בשם ר' זריקא רצה ללמוד מהמשך דבריו שבכור ומעשר ששחטם לשם שלמים כשרים ושלמים ששחט לשם בכור או מעשר פסולים, ואם נאמר ששמעון סובר שלשם הגבוה כשר ומרצה מה שייך ריצוי בכור אלא ודאי כשרים ולא מרצים וא"כ גם ברישא כשרים ואינן מרצים, אך יש לדחות שברישא מרצים ובככור לא מרצים ועיקר החידוש הוא החילוק בין גבוה לנמוך ולכאורה למדנו את זה מהמשך הדברים שקדשי קדשים ששחט לשם קדשים קלים פסולים, ויש לומר שהיינו אומרים שרק בין קדשי קדשים וקדשים קלים שייך גבוה ונמוך אבל קדשים קלים כולם בדרגא אחת קמ"ל שלא, אך קשה שגם את זה שנו לקמן ששלמים קודמים לבכור שהם טעונים מתן ד' וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, ויש לומר שהעיקר הוא כאן ולקמן כתבו את זה אגב ששנו את הדברים שקודמים אחד לשני.

משנה אם שחט פסח בשחרית של י"ד ניסן שלא לשמו ר' יהושע מכשיר כאילו נשחט ב"ג ובן בתירא פוסל כאילו הוא נשחט בין הערבים, ושמעון בן עזאי אמר שיש לו קבלה מע"ב זקנים ביום שהושיבו את ר"א בישיבה שכל הזבחים הנאכלים שנזבחו שלא לשמם כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מפסח וחטאת, ובן עזאי הוסיף רק עולה שפוסלת וחכמים חלקו עליו. **גמרא** ר"א אמר בשם ר' אושעיא שבן בתירא הכשיר פסח ב"ד לשמו כי הוא סבר שכל היום הוא זמנו והוא אמר כאילו נשחט בין הערביים רק לדברי ר' יהושע, אך קשה שא"כ יכלו לחלוק גם בלשמו, ויש לומר שאם היו חולקים רק בלשמו היינו אומרים שבשלא לשמו יודה ר' יהושע פסול כיוון שבמקצת היום זה היה ראוי לפסח, קמ"ל שאינו פסול, ויש להקשות איך הכשיר בן בתירא בשחרית הרי כתוב **בין הערביים**, ועולא בר רב אילעי מפרש שהכוונה בין ערב של אתמול לערב של היום, ואין להקשות שגם בתמיד כתוב **בין הערביים** וא"כ נכשיר את שני התמידים בבוקר שיש לומר שכתוב **את הכבש האחד תעשה בבוקר** א"כ השני הוא בין הערביים ואין לומר שאחד כשר בבוקר והשני כל היום שהרי כתוב **האחד בבוקר** רק אחד ולא שנים, ואין להקשות שא"כ נכשיר נרות כל היום שכתוב בהם **בין הערביים** יש לומר שבנרות כתוב **מערב עד בוקר** ושנינו על זה שיתן מדה של שמן שתספיק לדלוק מערב עד בוקר, ועוד למדו מזה שאין עבודה שכשירה מערב עד בוקר מלבד נרות ואין להקשות שנכשיר קטורת כל היום.

דף יב יש לומר שקטורת הוקשה לנרות, ואין להקשות שכתוב **שם תזבח את הפסח בערב** שהפסוק הזה מלמד כדברי הברייתא שיש לאחר את הפסח אחר תמיד שיש לאחר דבר שנאמר בו **בערב** ובין **הערביים** לדבר שנאמר בו רק **בין הערביים**, אך קשה איך יתכן דבר שהוא כשר כל היום ואילו אם אחרוהו מקריבים אותו אחר התמיד, אמר ר' יוחנן שיש להוכיח ממוסף שאם איחרו עד זמן מנחה מתפלל אחר מנחה, אך קשה מדוע כתוב **בין הערביים** בקטורת ונרות, ועוד קשה שרבי טען על דעת ר' יהושע שלא יתכן שפסח ב"ד שחרית הוא כבא ב"ג שהרי י"ג אין מקצתו ראוי ואילו י"ד מקצתו ראוי ואם נאמר שכשר לבן בתירא גם ב"ד שחרית א"כ כולו ראוי הוא, אלא ר' יוחנן אמר שבן בתירא פסל ב"ד שחרית בין לשמו ובין שלא לשמו כיון שמקצתו ראוי, ומקשה ר' אבהו א"כ איך שייך פסח כשר לדעת בן בתירא שהרי אם הפרישו היום הוא דחוי מתחילה כי לא היה ראוי בשעת הפרשה ואם הפרישו אתמול א"כ הוא נראה ונדחה שהרי כשהפרישו היה ראוי שלא לשמו ובבוקר אינו ראוי לכלום, ור' אבהו אומר שניתן להפרישו אחר חצות, ואביי אומר שיכול להקדישו כבר בבוקר ואין מחוסר זמן לבו ביום, ורב פפא אומר שיכול להפרישו כבר מהלילה כיון שלילה לא נקרא מחוסר זמן, ששנו אצל ר' ישמעאל שיכול להכניס

בהמה לדיר להתעשר גם כליל שמיני שלה כמו שביאר רב אפטוריקי שבפסוק אחד כתוב והיה שבעת ימים תחת אמו וא"כ כלילה הוא ראוי וכתוב בהמשך ומיום השמיני והלאה ירצה א"כ אינו ראוי כלילה, אלא שכלילה הוא ראוי להקדישו וביום הוא ראוי לרצות, ור' זירא אמר לר' אבהו שיוצא שר' יוחנן סובר שבעלי חיים נדחים, אמר ר' אבהו אכן כך וכמו שאמר ר' יוחנן שאם היתה בהמה של שני שותפין ואחד מהם הקדיש חציה ואח"כ קנה מהשני את חלקו והקדישה היא קדושה אך אינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה שאינה קריבה, ומוכח מזה ג' דברים: שבעלי חיים נדחים מהקרבה, ודיחוי מעיקרא גם נחשב דיחוי, **עמוד ב** ומוכח שיש דיחוי גם במה שראוי רק לדמים.

עולא אומר בשם ר' יוחנן שאם אכל חלב והפריש קרבן והמיר דת וחזר בו כיוון שנדחה מהקרבה נדחה, ור' ירמיה אמר בשם ר' אבהו בשם ר' יוחנן שאם אכל חלב והפריש קרבן והשתטה והבריא כיון שנדחה נדחה, וצריך את שתי השמועות הללו שאם היינו שונים כעולא היינו אומרים שרק המרת דת שדחה עצמו בידים זה דיחוי אך שוטה אינו דיחוי ואם היינו שונים שוטה היינו אומרים שרק שוטה שזה לא בידי זה נקרא דיחוי אך המרת דת שתלוי בו שיכול לחזור זה לא דיחוי, קמ"ל שזה גם דיחוי.

ר' ירמיה מסתפק באופן שאכל חלב והפריש קרבן וב"ד הורו שחלב זה מותר ואח"כ חזרו בהם האם זה נחשב דיחוי או לא, וזקן אחד אמר שכשר' יוחנן פתח בענין דיחוי הוא התחיל ממקרה כזה, ובשוטה ומומר האדם דחוי ובספק של ר' ירמיה הבהמה עצמה דחוי.

מה שאמר שמעון בן עזאי במשנה ע"ב זקנים זה לחדש שכולם אחזו בשיטה אחת.

רב הונא מבאר בטעמו של בן עזאי שיש פסול לשמה בעולה שכתוב **עולה היא אשה ריח נחוח לה'** ולומדים מהיא שלשמה כשירה ושלא לשמה פסולה, ואף שגם באשם כתוב **אשם הוא** אך זה כתוב רק אחר הקטרת אימורים וגם אם לא קרבו אימוריו כשר, ואף שלגבי עולה זה גם נאמר אחר הקטרה אך כתוב פעמיים היא ואחד מיותר לעכב, אך קשה שגם באשם כתוב פעמיים הוא, אלא יש לומר שבן עזאי למד ק"ו מחטאת שאינה כליל ופסולה שלא לשמה עולה שהיא כליל ודאי פסולה שלא לשמה, ואם נפרוך שחטאת מכפרת יש להוכיח מפסח ואם נפרוך שפסח זמנו קבוע נוכיח מחטאת ונלמד משניהם במה הצד שהם קדשים ואם שחטם שלא לשמם פסולים כך עולה, אך יש לפרוך שבשניהם יש צד כרת אך בן עזאי לא סובר שזה פירכא שחטאת באה על כרת ופסח כרת כרת

וכן במניעת הבאתו דף יג אך קשה א"כ נלמד אשם מחטאת ופסח, ויש לומר שיש פירכא שחטאת ופסח ישנם בציבור ואשם אינו בציבור, עוד יש לומר שאכן בן עזאי סובר שצד כרת הוא פירכא אלא שהוא קיבל כך בקבלה, ורב הונא אמר את הק"ו רק לחדד את תלמידיו

משנה פסח וחטאת ששחט שלא לשמן וקיבל והלך וזרק שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים, לשמן ושלא לשמן כגון ששחט פסח לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח, וזבח נפסל בד' עבודות שחיטה קבלה הילוך זריקה, אך ר"ש מכשיר בהלך שלא לשמן כיון שאפשר בלי הילוך שיכול לשחוט בצד המזבח אך אי אפשר בלא שאר העבודות, ור"א סובר שהמהלך במקום שצריך הליכה פוסל ובמקום שלא צריך הליכה אין מחשבה בהילוך פוסלת. **גמרא** יש להקשות וכי קבלה פוסלת הרי שנינו שמוהקריבו לומדים קבלה ולא זריקה שהרי כתוב אח"כ **וזרקו** וכתוב **בני אהרן הכהנים** שצריך כהן כשר וכלי שרת, ור"ע למד שקבלה היא ככהן וכלי שרת שנאמר כאן **בני אהרן** וכתוב ביחוס **אלה שמות בני אהרן הכהנים המשוחים** וכמו ששם זה כהן כשר ובגדי כהונה כך כאן, ור' טרפון אמר אקפח את בני אם לא שמעתי שיש חילוק בין קבלה לזריקה אך איני יודע לפרש ואמר ר"ע אני אפרש שבקבלה לא עשה מחשבה כמעשה ובזריקה מחשבה כמעשה ואם קבלו בחוץ אין חייב כרת ואם זרק בחוץ חייב כרת, קבלוהו פסולים אינן חייבים עליו ואם זרקו פסולים חייבים עליו, אמר ר' טרפון העבודה אם הטית ימין ושמאל שאני שמעתי ולא יכלתי לפרש ואתה דורש ומסכים לשמועתי ואמר לו בלשון הזה עקיבא כל הפורש ממך כפורש מהחיים, ורבא מבאר שמה שכתוב שאין פסול מחשבה בזריקה מדובר במחשבת פיגול אך מחשבת שלא לשמה פוסלת בקבלה, וכן מדויק במשנה שהזבח נפסל ולא כתוב הזבח מתפגל, אך קשה שגם מחשבת פיגול פוסלת בקבלה שנינו שאין לומר

שמחשבה מועילה רק בזריקה שכתוב **ואם אכל יאכל מבשר זבח שלמיו** ומדובר בדברים שמביאים לידי אכילה ואין לרבות שפיכת שיירי דם והקטרת אימורים, שכתוב **ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב** וזריקה היתה בכלל העבודות ויצאה להקיש אליה שכמו שזריקה היא עבודה המעכבת כפרה כך כל עבודה המעכבת כפרה להוציא שפיכת שיירים והקטרת אימורים שאינם מעכבים כפרה, **עמוד ב** ויש לומר שמה שלא פוסל בקבלה היינו בחשב בשחיטה לשם קבלה אחר זמנו ומה שכתוב שפסול בקבלה זה בחשב בקבלה עצמה על מנת לשפוך שיירים או לאכול למחר, ותלמיד שאל את רבא וכי מחשבה לא פוסלת כלל בשפיכת שיירים והקטרת אימורים הרי שנינו שאין לומר שמחשבה מועילה רק באכילה ושפיכת שיירים והקטרת אימורים ולומדים מהפסוק **ואם האכל יאכל** שמדובר בשתי אכילות אכילת אדם ואכילת מזבח, ויש לומר שהכוונה שם בחשב בשחיטה לשם שפיכת שיירים אך אם חשב בשפיכת שיירים עצמה על מנת להקטיר אימורים למחר זה לא פוסל.

רב יהודה בר ר' חייא אמר שהוא שמע שטבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית ואילפא אמר את זה לפני בר פדא והוא שאל הרי פיגול לומדים משלמים ושם לא שייך טבילת אצבע, אך יש לומר שאם למדו משלמים א"כ נאמר שכמו שבשלמים שלא לשמה לא מוציא מידי פיגול כך שלא לשמה לא יוציא בחטאת מידי פיגול אלא ודאי יש לומר שלמדו בכל הזבחים במה שפוסל בהם א"כ גם לגבי אצבע נלמד מזה, וכן אמר ריב"ל שהוא שמע בעליה שאצבע מפגלת ור"ל הקשה הרי למדו פיגול משלמים שאין עבודה באצבע מפגלת א"כ גם בחטאת טבילת אצבע לא תפגל וריב"ל דחה שאם לומדים משלמים נלמד גם שלא לשמה לא יוציא מידי פיגול וכן בחטאת ואמר ר' יוסי בר חנינא שלמדו משלמים מעבודה שפוסלת בו והיינו חוץ למקומו א"כ גם עבודה הפוסלת בחטאת תוציא מידי פיגול, ור' ירמיה אומר שהפירכא היא בצדה שחוץ למקומו הוא פסול בכל הזבחים אך שלא לשמו אינו פסול בכל הזבחים אלא בפסח וחטאת בלבד אלא שדבר שפוסל בהם מוציא מידי פיגול ודבר המעכב בהם מביא לידי פיגול א"כ גם בחטאת שלא לשמו מביא לידי פיגול ודבר המעכב כגון טבילת אצבע מביא לידי פיגול, ורב מרי מוכיח כן ממה ששנינו כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר מפגל במנחה, ולכאורה קומץ זה כמו שחיטה ומקטיר זה כמו הזריקה בזבח וא"כ נותן בכלי זה דומה לקבלה, אך יש לחלק שהדם נופל לכלי מעצמו וכאן הוא נותן לכלי אלא כיון שצריך את העבודה הזו היא עבודה שפוסלת א"כ טבילת אצבע שאי אפשר בלעדיה היא פוסלת, אך יש לדחות שנתנית קומץ בכלי דומה לקבלה וכיון ששניהם זה מתן כלי מה החילוק אם זה נופל מעצמו או שנותנים אותו, ולכאורה נחלקו תנאים בטבילת אצבע שבברייתא אחת שנינו שטבילת אצבע מפגלת בחטאת ובברייתא אחרת כתוב שאינה מפגלת ולא מתפגלת, ויש לדחות שזה נחשב רק כהולכה וזה תלוי ברבנן ור"ש שרבנן פסלו בהולכה ור"ש מכשיר